

DR. TÓTH DÁVID*

Kockázatelemzés egyres gazdasági bűncselekmények kapcsán¹

I. Bevezetés

A jelen tanulmány célja egyes gazdasági bűncselekmények gazdaságbiztonsági kockázatait feltárni és elemezni. Az alábbi deliktumok kerülnek a vizsgáldás középpontjába:

- a pénzhamisítás;
- a költségvetési csalás;
- a bankkártya csalások;
 - a készpénz-helyettesítő fizetési eszköz hamisítása és elősegítése;
 - a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés;²
 - információs rendszer útján elkövetett csalás.

Valamennyi bűncselekmény egy állam gazdaságának működését sérti és veszélyezteteti valamilyen formában és mértékben.

II. A pénzhamisítás által okozott gazdasági károk

A pénzhamisítás régmúlta visszatekintő bűncselekmény, amely valószínűleg egyidős a pénz megjelenésével.

A pénzhamisításról általában elmondható, hogy sérti az állam pénzkibocsátási monopóliumát, a pénzforgalom biztonságát, és a pénzbe, mint fizetőeszközbe vetett bizalmat. Nagy mennyiségű hamis vagy hamisított

pénz forgalomba kerülése veszélyezteteti az állam gazdasági rendjét, valamint a pénzeszközök és az árualap egyensúlyát.

John F. Chant tanulmánya³ kimutatta, hogy a pénzhamisításnak az „árát” három oldalról fizetjük meg. Ez a három a pénzhamisítás

- redisztribúciós költsége,
- prevenciósi költsége,
- s végül bizalmi költsége.

A redisztribúciós költség a vásárlóerő csökkenésére utal, amelyet azok szenvedek el, akiknél hamis pénzt találnak. Végző soron annál

keletkezik anyagi kár, akinél kiderül a pénz hamis volta, addig az kvázi eredeti pénzként cirkulál. Ez a költség magában foglalja azokat a javakat és szolgáltatásokat, amelyekkel az áldozatok kereskednek a hamis pénzért cserébe. Egy további redisztribúciós költség is ered ebből, mivel a hamis pénzek gyakorlatilag kiszoríthatják a valódi, jegybank által kibocsátott pénzeket a forgalomból. Végezetül a jegybank elveszti a pénzhamisítókkal szemben az ún. *seigniorage*-t (pénzkibocsátásából eredő profitot) is. A redisztribúciós költségek egyéni szinten okoznak kárt, s nem közösségi szinten a gazdaságnak.

A *prevenciósi költségek* abból az erőfeszítésekből származnak, hogy megszabaduljanak a pénzhamisításból eredő redisztribúciós költségek viselésétől. A költségek két alanyi körnél különböző módon jelentkeznek. E két alanyi kör:

- az individuumok, illetve az üzleti élet,
- a kormányzat és a központi bank.

A vállalkozások, illetve az individuumok a hamis pénz elfogadásának elkerülése érdekében pénzellenőrző eszközöket (pl.: UV-lámpát, hamis pénz detektor) vásárolnak. Emellett kiadásként merülhet fel a személyzet pénzhamisítás megelőzése érdekében elvégzett felvilágosító tréningje is.

A kormányzat és a központi bank prevenciósi törekvései közvetlen módon kívánják meggátolni a pénzhamisítást. A kormányzati oldalról ezek a költségek magában foglalják a rendészeti, és bírósági kiadásokat. A központi bankok költségei pedig a biztonsági jegyek folyamatos fejlesztéséből, illetve az elavult biztonsági jegyekkel ellátott pénzek forgalomból való kivonásából erednek. Egy többszerzős tanulmány⁴ rámutatott arra, hogy az új bankjegyek kibocsátása jelentős kiadásokat okozhat, így például az Egyesült Államokban 2003 és 2013 között a bankjegyek biztonsági fejlesztés-

* Egyetemi tanársegéd; doktorjelölt, PTE ÁJK

¹ Az Emberi Erőforrások Minisztériuma ÚNKP-17-3-IV.-PTE-110 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának támogatásával készült.

² E kettő bűncselekmény a Büntető Törvénykönyv XXXVIII. Fejezetében van szabályozva. Lásd bővebben elemzését Gál István László: A pénz- és belyegforgalom biztonsága elleni bűncselekmények. In: Polt Péter (szerk.) Új Btk. kommentár: 7. kötet, Különös rész. 224. p. Budapest: Nemzeti Közszozlóati és Tankönyvkiadó Zrt., 2013. 193–224. o.

³ John F. Chant: The Canadian experience with counterfeiting. Bank of Canada review. 2004. 42–54. o.

⁴ Nathan Viles – Alexandra Rush – Thomas Rohling: The Social Costs of Currency Counterfeiting. Research Discussion Paper. Reserve Bank of Australia. 2015. p. 8.

tésére, éves szinten átlagosan 11 millió dollárt költöttek. A redisztribúciós költségekkel szemben a preventív költségek a társadalom egészének okoznak kárt. A pénzhamisításból eredő közvetlen károk többszörösére is ugorhat a preventív költségek összege. Brantingham és Easton közös tanulmánya⁵ kimutatta, hogy Kanadában a vagyon elleni bűncselekmények 1996-ban 12,5 milliárd kárt okoztak, míg a preventív költségek ennek a 2,5 szeresét tették ki.

A pénzhamisítás bizalmi költségei (*confidence costs*) a pénz hálózati karakterisztikájából erednek. Csakúgy, mint a telefon, a pénz sem sokat érne egy személynek, ha mások nem használnák. Néhány embernek azon döntése, hogy a pénz használatáról áttérjenek más fizetőeszközre, költségeket fog keletkeztetni a pénz használóinál, mivel kevesebb tranzakciós partnerük lesz. A pénzt, mint fizetőeszközt ellehetetlenítheti, ha kritikus számú ember elveszti a bizalmát egy meghatározott címletben, vagy akár a valuta egészében.⁶

E tanulmányban foglalt megállapításokat a Magyarországi gyakorlat is alátámasztja, mivel 1999-ben ki kellett vonni a forgalomból az 5000 forintos címleteket, mert olyan jó minőségű hamisítványok kerültek a forgalomba, hogy teljes egészében megingatták az ilyen címletű fizetőeszközbe vetett bizalmat.

A fizetőeszközbe vetett bizalomnak a megingását az USA Nemzeti Kutatási Tanácsának Pénzhamisítás Elleni Technológiák nevű bizottsága egy tanulmányában⁷ ezt a pénzhamisítás *pszichológiai hatásaként* írja le. Az államok felismerték, hogy a pénzhamisítás pszichológiai hatása miatt nemzetbiztonsági kockázatot jelent, s nemcsak a bűnözés szintjén jelenthet problémát, hanem akár háború eszköze is lehet. Példaként említhető erre az, amikor a brit kormányzat destabilizálni kívánta az Amerikai Kontinentális Kormányzatot a függetlenségi háború alatt hamis pénzekkel.⁸ Hasonló eset volt, amikor az amerikai polgárháború alatt az északi Unionisták küldtek hamis dollárokat déli konföderációra,⁹ illetve amikor a második világháború alatt a német kormányzat készített magas minőségű brit 5 fontosokat.

A hamis pénzek forgalomba kerülésének *inflációs* hatásai is lehetnek. Ennek oka, hogy hirtelen kerül nagy mennyiségű pénz a gazdaságba (több van forgalomban, mint amennyinek ideálisan kéne lennie). Megnő a vásárlóerő, és megnő a kereslet a javakra, illetve szolgáltatásokra. S mivel a kínálat nem tud meg-

felelni a keresletnek, a javak szűkössé válnak, s természetesen megnövekednek az árak. Ezt követően a fogyasztóknak többet kell fizetniük ugyanazon mennyiségű javakért. Minél nagyobb az infláció, annál kevesebbet ér egy darab bankjegy fizetőereje. A pénz fokozatosan elértéktelenedik. A nagy mennyiségű hamis pénz által okozott kínálati szűkösségnek egy másik negatív hatása is lehet, hogy a fekete- vagy szürkegazdaságba terelheti a fogyasztást. Az infláció, a pénz elértéktelenedése, és a feketegazdaság térnyerése együttesen komoly károkat okoz a gazdaságnak. Tovább fokozhatja az infláció káros hatásait, ha más országokból alacsonyabb áron, dömping mennyiségben elárasztják javakkal a hamis pénzekkel terhelt országot, s így tovább gyengül az ország gazdaságbiztonsága. Monnet szerint¹⁰ akkor lehet a pénzhamisításnak igazán komoly inflációs hatása, hogyha a hamis pénzek előállításának költségei jelentősen csökkennek.

III. A költségvetési csalás által okozott gazdasági károk

Hasonlóan a pénzhamisításhoz a költségvetési csalás (vagy régebbi nevén adócsalás) is egy nagyon régi bűncselekmény, feltehetőleg a fejlett civilizációk kialakulásával egyidős. Az ókori görögöknél Platón is írt e társadalmi jelenségről.¹¹

2017 októberében hozott NAV tájékoztatója szerint az első félévében közel háromezer pénzügyi-gazdasági bűncselekményt tártak fel, melyek jelentős része, 40 százaléka költségvetési csalás volt. A mintegy 3000 bűncselekménnyel összesen 50 milliárd forintos kárt okoztak a bűnelkövetők. E károkozásból valószínűsíthetően 30 milliárd forint megtérül a lefoglalások miatt, de így is 20 milliárdos állami bevételkiesés jelentős érvágás a magyar költségvetésnek. A NAV tájékoztatója szerint a leggyakoribb elkövetési mód a láncolatlan áfacsalás, ilyenkor az elkövetők egy cégláncolatot hoznak létre az áfa eltüntetésére.¹²

A költségvetési csalás és az adókikerülés a legfőbb veszélye, hogy egyrészt komoly bevételkiesést okoz egy állam adott költségvetésének, másrészt hozzájárulnak az államháztartási hiány növekedéséhez, harmadrészt növelheti az államadósságot. Ennek következtében kevesebb forrás lesz olyan állami beruházásokra, amelyek növelnék a gazdaságot (GDP-t) és a foglalkoztatást.¹³

⁵ Brantingham, P. and S. Easton. 1998. „The Costs of Crime: Who Pays and How Much?” 1998 Update. In: Fraser Institute Critical Issues Bulletin. Vancouver, BC. The Fraser Institute. p. 9.

⁶ Ed Nosala – Neil Wallace: A model of (the threat of) counterfeiting. Journal of Monetary Economics. Volume 54, Issue 4, May 2007, pp. 994–1001.

⁷ Committee on Technologies to Deter Currency Counterfeiting, National Research Council: A Path to the Next Generation of U.S. Banknotes: Keeping Them Real. National Academies Press. 2015. pp. 13–14.

⁸ John W. Cooley: Currency Wars: How Forged Money is the New Weapon of Mass Destruction. Skyhorse Publishing; First Edition edition. 2008. pp. 69–99.

⁹ Laurence Dwight Smith: Counterfeiting a crime against the people. W. W. Norton and Company Inc. New York. 1944. p. 82.

¹⁰ Cyril Monnet: Counterfeiting and inflation. In: Working paper series. European Central Bank. No. 512 / August 2005. p. 5.

¹¹ Szilovics Csaba: Az adótervezéstől az adócsalásig. In: Magyar Jog 2013/7. 407. o.

¹² http://inforadio.hu/gazdasag/2017/10/13/elkepesztoen_sok_a_kolsegetvesesi_csalas/ (letöltés ideje: 2017. 11. 01.)

¹³ Jacsó Judit: Az adócsalás elleni büntetőjogi fellépés aktuális tendenciái az Európai Unióban – különös tekintettel a német, az osztrák és a magyar szabályozásra. In: Kriminológiai Közlemények 75. 181. o. <https://drive.google>.

A költségvetési csalás másik nagy veszélye, hogy eltorzítja, sőt megszüntetheti az adórendszerek megfogalmazott szociális és igazságossági céljait, mivel az adóalanyok különböző mértékben képesek élni az adócsalás eszközeivel. E bűncselekmény növeli a jogkövető adófizetők terheit, s emellett rombolja a valóságos piaci verseny feltételeit. Az adócsalók tisztességtelen versenylőnyökhöz juthatnak, nő a profitjuk, s csökkentik a veszteségeiket s emiatt a gazdaságon belül az erőforrások allokációja torzul. Ha pedig a kieső bevételek pótlását az adókulcsok növelésével kívánja elérni az aktuális kormányzat, akkor annak a következménye az lesz még igazságtalanabb lesz az adórendszer. Csökkenhet egyes foglalkozások vagy gazdasági szektorok hatékonysága. A költségvetési csalások további jelentős hatása, hogy nem kapunk valós képet a gazdasági statisztikákról, azt eltorzítja, és ez hibák okozhat később a monetáris és fiskális politika tervezésében. A bűncselekmény nagymértékű emelkedése pedig növelheti a feketegazdaságot is.¹⁴

A költségvetési csalások visszaszorításában nemcsak a büntetőjogi törvényi tényállásának van jelentős szerepe, hanem magának az adórendszernek is. Fontos, hogyha történik például egy adóreform az fokozatosan és lakosság számára érthető és átlátható módon történjék. Egy modernebb, fejlettebb adórendszeri átalakításnak lehetnek rövidtávon negatív hatásai, mint például Magyarországon svéd mintára készült 1987/88-as adóreform, amely bevezette a személyi progresszív tizenegy adókulcsot tartalmazó jövedelemadóztatást. Az új adórendszerre a társadalom nem volt felkészülve, túl bonyolult volt a feltételrendszer és emellett egyes társadalmi rétegeket adócsalásra motivált.¹⁵ Szilovics Csaba szerint célszerűbb egy kevésbé sikerült adójogszabályhoz hosszú távon igazodva stabilan működni, mint egy folyamatosan javított rendszerhez permanensen felzárkózni.¹⁶

Végezetül az adócsalások számát egy igazságos és méltányos adórendszer képes lehet lecsökkenteni.¹⁷

com/file/d/0B2SNd0aaBWEnUmp0dTBraXhLc1E/view (letöltés ideje: 2017. 11. 01.)

¹⁴ Szilovics: i. m. 2013. 408–409. o.

¹⁵ Szilovics Csaba: Stabilitás és kiszámíthatóság a természetes személyek adóztatásában 1985–2005 között. In: Jakab András, Takács Péter (szerk.) A magyar jogrendszer átalakulása, 1985/1990–2005: Jog, rendszerváltozás, EU-csatlakozás. Budapest: Gondolat; ELTE ÁJK, 2007. 814. o.

¹⁶ Szilovics Csaba Stability and Calculability Regarding the Taxation of Natural Persons in the Period of 1998–2005. (Ercsey Zsombor (ford.); In: Jakab András, Takács Péter, Tatham Allan F (szerk.): The transformation of the Hungarian legal order 1985–2005: transition to the rule of law and accession to the European Union. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2007. 169. o.

¹⁷ Lásd bővebben: Szilovics Csaba: Az igazságosság elveinek érvényesülése a természetes személyek adóztatásában. In: Jura 2012/1. 119–126. o.

IV. A bankkártyacsalások által okozott károk

IV.1. A bankkártyacsalás fogalma

A „bankkártyacsalás” (credit card fraud) egy kriminológiai gyűjtőfogalom, mely magában foglal valamilyeni bankkártyával kapcsolatos deliktumot. A magyar Büntető Törvénykönyvben szereplő bűncselekmények közül idetartozik a

- készpénz-helyettesítő fizetési eszköz hamisítása és elősegítése;
- készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés;
- információs rendszer útján elkövetett csalás.

A fenti bűncselekmények jogtárgysérelmet nézve tekinthetők gazdasági, vagyon elleni bűncselekmények egyaránt. Gazdasági deliktumnak (mint ahogy a korábbi Büntető Törvénykönyvünk is az 1978. évi IV. törvény) azért mert sértik a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök zavartalan forgalmát, amely makroszinten nem tesz jót a gazdaságnak. Vagyoni elleni deliktumnak azért, mert az egyének szintjén is gyakran vagyoni kárt okoznak a bűnelkövetőknek. Amennyiben bankkártya csalások online térben vagy információ technológiás eszközzel történik az ún. kiberbűncselekmények (cyber crime) kategóriájába is be lehet őket sorolni, mint ahogy teszi ezt P.W. Singer és Allan Friedman is. Kiberbűnözés körébe tartozik minden olyan deliktum, amelynél az elkövetők digitális eszközöket alkalmaznak, hogy kifejtsenek illegális tevékenységeket, és lopjanak.¹⁸ J. P. Cross a bankkártyával bűncselekményeket a személyazonosság-lopás (identity theft) körébe vonja.¹⁹

Újabb és újabb elkövetési módokra találhatunk példát a gyakorlatban:

- gyakori, hogy az elkövetők, bank-automaták (ATM) nyílására felszerelt ún. skimmerekkel (miniatűr adatrögzítő eszközökkel) szerzik meg a bankkártya adatainkat. A skimmer eszközök kinézetre az ATM részeit képezik, általában egy kártyaolvasóval, és egy usb-bemenettel vannak felszerelve. A gyanútlan ATM-felhasználó már azzal, hogy beteszi a bankkártyáját a skimmer eszköz nyílásába, már meg is adta annak adatait a bűnelkövetőnek. A PIN kód megszerzéséhez általában miniatűr kamerákat szoktak felszerelni, vagy a skimmer eszközre, vagy pedig az ATM-re, amely a billentyűzetre néz. Újabbban 3D nyomtatóval készített billentyűzeteket is gyártanak, hogy ezzel az eszközzel PIN kódokat megszerezzék. Miután

¹⁸ P. W. Singer – Allan Friedman: Cybersecurity and cyberwar. What everyone needs to know. Oxford University Press, New York, 2014. (elektronikus könyv)

¹⁹ J. P. Cross: Identity theft protection. How to prevent identity theft and credit card fraud. LCPublish, New York, 2014. (elektronikus könyv)

a felhasználó eltávozott az ATM-től, a bűnelkövető csak leszereli a skimmer eszközt, hazaviszi, rákötí egy számítógépre egy usb-kábellel és lementi a bankkártya adatainkat, a PIN kóddal együtt.

- Phising (adathalászat), online történő csalás útján. Tipikus példa, ha a bank nevében küldenek e-mailt, azzal az üzenettel, hogy probléma merült fel, és a hiba elhárítása érdekében adja meg személyes adatait.²⁰
- A technika fejlődésének eredményeként ma már egyre kényelmesebb fizetési megoldásokkal találkozhatunk, erre egyik példa a paypass kártya. Paypass kártyával történő fizetés esetén már érintés nélkül is tudunk fizetni, azzal, hogy csak oda tartjuk kártyánkat a POS terminálhoz, és a két eszköz rádiófrekvenciás jelek útján kommunikál egymással. A bűnelkövetők ezeket a rádiófrekvenciás jeleket képesek rögzíteni újabb skimmer eszközökkel. Az ilyen módon szerzett adatokkal vagy az interneten vásárolnak, vagy pedig a paypass kártyát zsebtolvajokkal lopatják el.²¹
- Az interneten keresztül történő fizetés esetén minden bankkártya adatot meg kell adni (a kártyán szereplő név, kártyaszám, lejárat, biztonsági kód) így a kiberbűnözők is igyekeznek megszerezni ezeket az adatokat a hálózaton átmenő adatok kifürkészésével, célzott szerverek feltörésével.²²

Különösen veszélyesek e bűncselekmények, ha bűnszervezetek vagy terrorista csoportok követik el, fejlett eszközökkel. Az államok közötti hadviselésről sem feledkezhetünk meg, amely egyre gyakrabban a kibertérben történik és nem a szárazföldi vagy tengeri frontokon. 2008-ban Oroszországból érkezett terhelés (DDOS) támadás Grúzia ellen, ahol a teljes bankszektor lebénult ennek következtében.²³ Az ilyen támadások ellen már nem büntetőjogi, hanem nemzetbiztonsági eszközöket szükségesek.

IV.2. A bankkártyacsalások által okozott károk számokban

A világ pénzügyi rendszerét elemző Nilson Report 2017 októberében kiadott jelentésében²⁴ kimutatta, hogy bankkártya csalások világszerte összesen 22,8 milliárd dollár kárt okoztak 2016-ban, amely 4,4%-os emelkedést hozott. Ez a statisztika magában foglalja a bűnelkövetők által okozott károkat a

- bankkártya kibocsátóknak;
- bankkártya tranzakciót lebonyolító kereskedőknek;
- bankautomatát üzemeltetőknek;
- bankkártya-tulajdonosoknak.

2015-ben ez a szám 21,84 milliárd dollár volt, amely 2014-hez képest még szignifikánsabb, 20,6%-os emelkedés volt.

Az alábbi diagram²⁵ azt mutatja, hogy 100 dollár kártyaforgalomra, hány cent kár jutott éves szinten világszerte:

Az ACI Universal payments felmérése²⁶ szerint, ahol bankkártya-használókat kérdeztek meg arról, hogy 2016-ban érte-e őket bankkártyacsalás.

Magyarország, Thaiföld, Spanyolország vonatkozásában azért nem mutatható ki változás, mert 2014-ben még ezekben az országokban nem volt erre vonatkozó felmérés.

A táblázat érdekessége, hogy majdnem valamennyi országban nőtt a bankkártyacsalások aránya az elmúlt években. Riasztó szám, hogy Mexikóban több mint az ügyfelek fele, Brazíliában és az Egyesült Államokban pedig közel az ügyfelek 50%-a vált már bankkártya csalások áldozatává.

Az ACI felmérése szerint majdnem minden harmadik banki ügyfél vált bankkártyacsalások áldozatává az elmúlt öt évben. A bankkártya és hitelkártya tulajdonosok közel 17%-a nem csak egy, hanem több alkalommal is bűncselekmények áldozatává vált az elmúlt 5 évben.²⁷

Akár egyedi ügyek is jelentős károkat tudnak okozni. 2011-ben Rogelio Hackett Jr.-t ítélték el az Egyesült Államokban, mivel bankkártyák ellopásán keresztül 36 millió dollár értékben okozott vagyoni károkat.²⁸

²⁰ Jen Grondahl Lee – Gini Graham Scott: Preventing credit card fraud. A complete guide from everyone from merchants to consumers. Rowman & Littlefield. Lanham – Boulder – New York – London. 2017. (elektronikus könyv).

²¹ Nagy Zoltán: Pénz- és bélyegforgalom biztonsága elleni bűncselekmények. In: Tóth Mihály – Nagy Zoltán (szerk.): *Magyar Büntetőjog Különös rész*. Osiris Kiadó, Budapest. 2014. 501–502. o.

²² Nagy: i. m. 502. o.

²³ Richard A. Clarke – Robert K. Knake: Cyber war. The next threat to national security and what to do about it. HarperCollins e-book. New York. 2012. (elektronikus könyv)

²⁴ The Nilson Report 2017 october / issue 1118. HSN Consultants Inc. 2017. 1. o.

²⁵ The Nilson Report 2017 october / issue 1118. HSN Consultants Inc. 2017. 1–6. o.

²⁶ <https://www.aciworldwide.com/lp/fraud-survey/results> (letöltés ideje: 2017. 10. 15.)

²⁷ <https://www.aciworldwide.com/-/media/files/collateral/trends/2016-global-consumer-card-fraud-where-card-fraud-is-coming-from.pdf> (letöltés ideje: 2017. 10. 15.)

²⁸ P. W. Singer – Friedman: i. m. (elektronikus könyv, oldalszám nélkül).

	Ország	Összes bankkártya- hasz- nálók hány százaléka vált áldozattá	Százalékos változás 2014–2016 között
1.	Mexikó	56%	+23%
2.	Brazília	49%	+19%
3.	USA	47%	+6%
4.	Ausztrália	40%	+9%
5.	India	37%	4%
6.	Szingapúr	36%	+8%
7.	Kanada	35%	+14%
8.	Dél-Afrika	33%	+3%
9.	Franciaország	29%	+3%
10.	Egyesült Királyság	29%	+1%
11.	Olaszország	27%	+7%
12.	Dubai	27%	-17%
13.	Spanyolország	26%	nincs teljes adat
14.	Indonézia	26%	+4%
15.	Thaiföld	23%	nincs teljes adat
16.	Új-Zéland	20%	+3%
17.	Németország	18%	+2%
18.	Svédország	14%	+4%
19.	Hollandia	14%	+1%
20.	Magyarország	9%	nincs teljes adat

IV.3. A bankkártyával kapcsolatos bűncselekményekre vonatkozó statisztika Magyarországon

Az alábbi statisztikát összefoglaló táblázat²⁹ mutatja éves szinten regisztrált készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel kapcsolatos bűncselekményeket. Ez a sta-

tisztika nem kizárólag a bankkártyával kapcsolatos bűncselekményeket foglalja össze, mivel a deliktumok elkövetési tárgya bővebb és kiterjed egyéb készpénz-helyettesítő fizetési eszközökre is (pl.: váltók, Széchenyi Pihenőkártya, Erzsébet utalvány stb.) de feltételezhetően jelentős részüket bankkártyákkal összefüggésben követték el.

²⁹ Forrás: Egységes nyomozóhatósági és ügyészégi bűnügyi statisztika (Enyübs).

Bűncselekmény neve / év	2013	2014	2015	2016
<i>A készpénz-helyettesítő fizetési eszköz hamisítása</i>	65	202	130	425
<i>A készpénz-helyettesítő fizetési eszköz hamisításának elősegítése</i>	3	1	3	3
<i>A készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés</i>	5804	1186	870	23 064
<i>információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás</i>	250	1398	2176	3409

E bűncselekményeknél

- Lehetőség szerint mindig ugyanannál a megszo-
kott vagy ismert típusú bank-automatát vegyünk
fel készpénzt.
- Biztonságosabb, ha olyan bank-automatát veszünk
igénybe, amelyik épületben vagy banki előtérben
található.
- Ha a készülék váratlan és indokolatlan „hibajelen-
séget” produkál a bank-automata megadott tele-
fonszámon üzemeltetővel, a bankkal, a rendőr-
séggel lépünk kapcsolatba!
- Hibajelenség esetén óvakodni kell az idegen lát-
szólag jó szándékú segítőkész emberektől, a bank-
kártyát, illetve a PIN kódot átadni még véletlenül
sem szabad, kizárólag pénzügyi dolgozótól
szabad elfogadni segítséget.
- A tranzakcióról kiadott bizonylatot tegyük el!³⁰

V. Összegzés

Konklúzióként levonható, hogy a tanulmányban tár-
gyalt gazdasági bűncselekmény komoly veszélyforrást
jelenthetnek és jelentenek egy-egy állam gazdaságá-
nak. A terroristák, vagy államok által elkövetett kiber-
támadások esetén már nemzetbiztonsági kockázato-
kat is hordoznak e deliktumok.

A pénzhamisítás legfőbb veszélye, hogy sérti az ál-
lam pénzkibocsátási monopóliumát, a pénzbe mint
fizetőeszközbe vetett bizalmat, és nagy mennyiségű
hamis pénzek forgalomba kerülése esetén nőhet az
infláció és a feketegazdaság felé tereli a forgalmat.

A költségvetési csalás bevételkiesést okoz az állam
költségvetésének, közvetve sérti a közteherviselési
kötelezettséget teljesítő embereknek a költségvetések
megfelelő működéséhez fűződő érdekét.³¹

A készpénzkímélő fizetési megoldások elterjedése
egy Janus-arcú jelenség, mert miközben megkönnyít-
tik a hétköznapjainkban, sok esetben a bűnelkövetők
dolgát is megkönnyítik, és könnyebben válhatunk a
bűncselekmények áldozatává. ■

Felhasznált irodalom jegyzéke

1. Brantingham, P. and S. Easton. „The Costs of Crime: Who Pays and How Much?” 1998 Update. In: Fraser Institute Critical Issues Bulletin. Vancouver, BC. The Fraser Institute. 1998.
2. Committee on Technologies to Deter Currency

- Counterfeiting, National Research Council: A Path to the Next Generation of U.S. Banknotes: Keeping Them Real. National Academies Press. 2015.
3. Cyril MONNET: Counterfeiting and inflation. In: Working paper series. European Central Bank. No. 512 / August 2005.
4. Ed NOSALA – Neil WALLACE: A model of (the threat of) counterfeiting. Journal of Monetary Economics. Volume 54, Issue 4, 2007.
5. Gál István László: A pénz- és bélyegforgalom biztonsága elleni bűncselekmények In: Polt Péter (szerk.) Új Btk. kommentár: 7. kötet, Különös rész. 224 p. Budapest: Nemzeti Közszerkesztési és Tanácsadó Kiadó Zrt., 2013. 193–224. o.
6. J. P. Cross: Identity theft protection. How to prevent identity theft and credit card fraud. LCPublish, New York, 2014.
7. Jacsó Judit: A költségvetési csalás. In: Hollán Miklós – Barabás A. Tünde (Szerk.): A Negyedik magyar büntetőködexe régi és újabb vitakérdései. Kiadó az MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont és az Országos Kriminológiai Intézet. 2017.
8. Jacsó Judit: Az adócsalás elleni büntetőjogi fellépés aktuális tendenciái az Európai Unióban – különös tekintettel a német, az osztrák és a magyar szabályozásra. In: Kriminológiai Közlemények 75. 181. o. <https://drive.google.com/file/d/0B2SNd0aaBWEnUmp0dTbraXhLc1E/view> (letöltés ideje: 2017. 11. 01.)
9. Jen Grondahl Lee – Gini Graham Scott: Preventing credit card fraud. A complete guide from everyone from merchants to consumers. Rowman & Littlefield. Lanham – Boulder – New York–London. 2017.
10. John F. Chant: The Canadian experience with counterfeiting. Bank of Canada review. 2004.
11. John W. COOLEY: Currency Wars: How Forged Money is the New Weapon of Mass Destruction. Skyhorse Publishing; First Edition edition. 2008.
12. Laurence Dwight SMITH: Counterfeiting a crime against the people. W. W. Norton and Company Inc. New York. 1944.
13. Nagy Zoltán: Pénz- és bélyegforgalom biztonsága elleni bűncselekmények. In: Tóth Mihály – Nagy Zoltán (szerk.): Magyar Büntetőjog Különös rész. Osiris Kiadó, Budapest. 2014.
14. Nathan Viles – Alexandra Rush – Thomas Rohling: The Social Costs of Currency Counterfeiting. Research Discussion Paper. Reserve Bank of Australia. 2015.
15. P.W. Singer – Allan Friedman: Cybersecurity and cyberwar. What everyone needs to know. Oxford University Press, New York. 2014.
16. Richard A. Clarke – Robert K. Knake: Cyber war. The next threat to national security and what to do about it. HarperCollins e-book. 2012.
17. Szilovics Csaba Stability and Calculability Regarding the Taxation of Natural Persons in the

³⁰ Jen Grondahl Lee – Gini Graham Scott: i. m. (elektronikus könyv, oldalszám nélkül).

³¹ Jacsó Judit: A költségvetési csalás. In: Hollán Miklós – Barabás A. Tünde (Szerk.): A Negyedik magyar büntetőködexe régi és újabb vitakérdései. Kiadó az MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont és az Országos Kriminológiai Intézet. 2017. 277. o.

- Period of 1998–2005. (Ercsey Zsombor (ford.); In: Jakab András, Takács Péter, Tatham Allan F. (szerk.): The transformation of the Hungarian legal order 1985–2005: transition to the rule of law and accession to the European Union. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2007.
18. Szilovics Csaba: Az adótervezéstől az adócsalásig. In: Magyar Jog 2013/7. 407. o.
19. Szilovics Csaba: Az igazságosság elveinek érvényesülése a természetes személyek adóztatásában. In: Jura 2012/1.
20. Szilovics Csaba: Stabilitás és kiszámíthatóság a természetes személyek adóztatásában 1985–2005 között. In: Jakab András, Takács Péter (szerk.) A magyar jogrendszer átalakulása, 1985/1990–2005: Jog, rendszerváltozás, EU-csatlakozás. Budapest: Gondolat; ELTE ÁJK, 2007.
21. The Nilson Report 2017 october / issue 1118. HSN Consultants Inc. 2017.

Felhasznált internetes források

1. http://inforadio.hu/gazdasag/2017/10/13/elkepesztoen_sok_a_koltsegvetesi_csalas/ (letöltés ideje: 2017. 11. 01.)
2. <https://www.aciworldwide.com/-/media/files/collateral/trends/2016-global-consumer-card-fraud-where-card-fraud-is-coming-from.pdf> (letöltés ideje: 2017. 10. 15.)
3. <https://www.aciworldwide.com/lp/fraud-survey/results> (letöltés ideje: 2017. 10. 15.)

A BÜNTETŐELJÁRÁSI TÖRVÉNY MAGYARÁZATA

Az új, 2017. évi büntetőeljárás törvény magyarázata a kodifikációs bizottság korábbi tagjaitól

SZERZŐK: **Bánáti János, Belovics Ervin, Erdei Árpád, Farkas Ákos, Kónya István**

SZERKESZTŐK: **Belovics Ervin, Erdei Árpád**

A büntető anyagi jog és a büntetés-végrehajtási jog megújítását követően az azokat összekötő láncszem, a büntetőeljárás jog új alapokra helyezése is szükségessé vált. Az eljárások időszerű befejezése, valamint a büntető igazságszolgáltatás hatékony működése iránti társadalmi igény mellett az újrakodifikálást az is indokolta, hogy az elfogadása óta több mint száz módosításon átesett 1998. évi XIX. törvény időközben jelentős mértékben inkoherenssé vált.

A 2017. június 13-án elfogadott új büntetőeljárás törvény (2017. évi XC. törvény) magyarázatára vállalkoztak a kodifikáció indulásakor meghatározó szerepet betöltő Kodifikációs Bizottság elnöke és tagjai: Bánáti János büntetőügyvéd, a Magyar Ügyvédi Kamara elnöke; Belovics Ervin, a legfőbb ügyész büntetőjogi helyettese, tanszékvezető egyetemi tanár; Erdei Árpád professor emeritus; Farkas Ákos intézetigazgató egyetemi tanár; valamint Kónya István büntetőbíró, a Kúria elnökhelyettese. A szerzői csapat további tagja Belegi József, a Kúria nyugalmazott tanácselnöke.

Az új kódex a büntetőeljárás minden szakaszában, valamint számos jogintézménye vonatkozásában lényeges, több esetben koncepcionális újdonságokat vezet be. A kézikönyv gyakorlati útmutatást nyújt a jövőbeni szabályozásról a tárgyalótermekben megforduló valamennyi jogász hivatásrend tagjai számára, ugyanakkor szerzői kiemelt hangsúlyt fektetnek a magyarázatok tudományos megalapozottságára is.

Ára: 15 000 Ft

WEBES VÁSÁRLÁS
-5%